אלו דברים פרק ששי פסחים

אלא יש לך שעה שזבין ומצורעין משתלחין ואין טמאי מתים משתלחין ואיזה זה פסח הבא בטומאה אמר אביי אי הכי לימא נמי יאמר זב וטמאי מתים ואל יאמר מצורע ואני אומר זב משתלחה מצורע לא כ"ש אלא יש לך שעה שמצורעין משתלחין ואין זבין וטמאי מתים משתלחין ואיזה זה פסח הבא בטומאה וכי תימא הכי נמי והתנן [6]פסח הבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות ואם אכלו פטורין אלא אמר אביי לעולם מקרא קמא אם כן ניכתוב רחמנא איש איש כי יהיה טמא לנפש למה לי וכי תימא האי לנפש להכי הוא דאתא הטמא מת הוא דנדחה לפסח שני אבל שאר טמאין לא [7]והתניא יכול לא יהו עושין פסח שני אלא טמאי מתים ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובועלי נדות מניין ת"ל איש איש לנפש דכתב רחמנא למה לי אלא הכי קאמר איש נדחה לפסח שני ואין ציבור נדחה לפסח שני אלא עבדי בטומאה [8]וכי עבדי ציבור בטומאה בטמא מת אבל שאר טומאו' לא עבדי אמר רב חסדא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור שנאמר [9]בדד ישב מחוץ למחנה מושבו בדד ישב לבדו ישב מחוץ למחנה מושבו הכתוב נתקו לעשה איתיביה [10]מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו בארבעים זבין וזבות שנכנסו לפנים ממחיצתן בארבעים [11]וטמא מת מותר ליכנס למחנה לויה ולא טמא מת בלבד אמרו אלא אפילו מת עצמו שנאמר [12]ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו תנאי היא דתניא בדד ישב לבדו [13]ישב שלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו יכול יהו זבין וטמאי מתים משתלחין למחנה אחת תלמוד לומר [14]ולא יטמאו את מחניהם [15]דליתן מחנה לזה ומחנה לזה דברי רבי יהודה ר"ש אומר אינו צריך הרי הוא אומר [16]וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש

[א] יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי זב ואני אומר טמאי מתים משתלחין זבין לא כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצורע ואני אומר זבין משתלחין מצורעין לא כל שכן למה נאמר מצורע ליתן לו מחנה שלישית כשהוא אומר בדד ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דזב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שכן טעון הזאה שלישי ושביעי אמר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ וזב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי כי

הכתוב נתקו לעשה. פי' נקו' דכתיב כל ימי אשר הנגע בו משמע דעיקר נלו הוא כל ימיו בדד ישב שאם עבר ונכנס יחזור וילא ואין בו עונש אחר כמו לא יוכל לשלחה כל ימיו וקשה לר"י דאם כן ה"ל לאיתויי ריש"א דקרא בספרים ועוד הקשה ריב"א דלא דמי דלא יוכל לשלחה כל ימיו משמע דליכא נלו אלא כשמשלחה כל ימיו אבל הכא לא משמע מקרא הכי ואור"י דהאי נתקו לעשה לא הוי כשאר נלו דעיקר לעשה שהעשה כתוב אחר הלאו בסמוך משמע שנתקן הלאו כא כמו לא תותירו ממנו והנותר וגו' (שמות יב) וכמו לא תקח האם על הבנים שלא תשלח (דברים כב) [6]אלא ה"פ הכתוב נתקו לעשה דיין דכל הטמאים היו בכלל ולא יטמאו את מחניהם ופרט במצורע בשני עלמו עשה אחת להוציאו מכלל המחרים לנתקו מן הלאו וליתנו בעשה אבל היכא שאינו כתוב הלאו אלא על דבר אחד לא מנתקינן את הלאו בעשה אלא הוי בלאו ועשה וקשה דבעל קרי נמי לא ליקי אם נכנס לפנים ממחילתו שהכתוב נתקו לעשה דכתיב וילא אל מחוץ למחנה וי"ל דהכא בחד קרא איכא תרי עשה בדד יסב מחוץ למחנה מושבו והאי ניתוק עשה נראה [7]דלא מהני אלא במחנה שלישית דלא גרע מזב הואיל ואיכא לאוקומי ניתוק למחנה שלישי ובמחנה שניה מייב כרת דלא גרע מממוסר כפורים וכן משמע בפ' כל הפסולים (זבחים דל"ב:) דקאמר ואי ביאה במקלת שמה ביאה היכי מעייל ידיה לבהונות אידי ואידי עשה שיש בו כרת הוא א"ל ומטונך הואיל והותר לגרעמו הותר לקריו ואיכא למידמי דהכיא כרבי יהודה דלא תשיב ליה לקמן ניתוק לעשה:

זבין ובועלי נדות שנכנסו בו'. ריב"א לא גרס ובועלי נדות בהדי זבין דהא אמרינן לקמן בועל נדה כטמא מת למחנות ובתוספתא ליתיה: **מאי** חומרא דזב שכן טומאה יוצאה מגופו. ה"ה דהוה מלי למימר שכן מטמא משכב ומושב וכלי חרס ביהיקט כדלקמן אלא ניחא ליה למינקט חומרי דלא מלי למימר להו בסמוך גבי חומר בזב מבמלורע: כי

אלמא יש לך שעה שזבין ומצורעין משתלחין. מן העזרה וטומאי מתים נכנסים לתוכה: **בטומאה.** כשרוב ציבור טמאין במת עושין פסח בטומאה וחכין ומצורעין שבהן נדחין: מצורע חמור מזב. לקמן [ע"כ] מפרש חומריה: **ואיזה זה כו'.** בתמיה: **לא יאכלו ממנו.** כדי דייקינן אלא יש לך שעה שזבין ומצורעין משתלחין ואין טמאי מתים משתלחין ואיזה זה פסח הבא בטומאה אמר אביי אי הכי לימא נמי יאמר זב וטמאי מתים ואל יאמר מצורע ואני אומר זב משתלחה מצורע לא כ"ש אלא יש לך שעה שמצורעין משתלחין ואין זבין וטמאי מתים משתלחין ואיזה זה פסח הבא בטומאה וכי תימא הכי נמי והתנן [6]פסח הבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות ואם אכלו פטורין אלא אמר אביי לעולם מקרא קמא אם כן ניכתוב רחמנא איש איש כי יהיה טמא לנפש למה לי וכי תימא האי לנפש להכי הוא דאתא הטמא מת הוא דנדחה לפסח שני אבל שאר טמאין לא [7]והתניא יכול לא יהו עושין פסח שני אלא טמאי מתים ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובועלי נדות מניין ת"ל איש איש לנפש דכתב רחמנא למה לי אלא הכי קאמר איש נדחה לפסח שני ואין ציבור נדחה לפסח שני אלא עבדי בטומאה [8]וכי עבדי ציבור בטומאה בטמא מת אבל שאר טומאו' לא עבדי אמר רב חסדא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור שנאמר [9]בדד ישב מחוץ למחנה מושבו בדד ישב לבדו ישב מחוץ למחנה מושבו הכתוב נתקו לעשה איתיביה [10]מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו בארבעים זבין וזבות שנכנסו לפנים ממחיצתן בארבעים [11]וטמא מת מותר ליכנס למחנה לויה ולא טמא מת בלבד אמרו אלא אפילו מת עצמו שנאמר [12]ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו תנאי היא דתניא בדד ישב לבדו [13]ישב שלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו יכול יהו זבין וטמאי מתים משתלחין למחנה אחת תלמוד לומר [14]ולא יטמאו את מחניהם [15]דליתן מחנה לזה ומחנה לזה דברי רבי יהודה ר"ש אומר אינו צריך הרי הוא אומר [16]וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש

[א] יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי זב ואני אומר טמאי מתים משתלחין זבין לא כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצורע ואני אומר זבין משתלחין מצורעין לא כל שכן למה נאמר מצורע ליתן לו מחנה שלישית כשהוא אומר בדד ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דזב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שכן טעון הזאה שלישי ושביעי אמר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ וזב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי כי

מחיצתו כר הבית דאסור ליכנס במחנה לויה כדלקמן שכל הטמאין אין משתלחין אלא מן העזרה לבדה חוץ מזב וכעל קרי שמשתלחין אף מהר הבית ומצורע משתלח אף ממחנה ישראל דהיינו כל העיר: **מחנה לויה.** כל הר הבית חוץ לחומת העזרה: **עמו.** ומשה לוי היה: **סגלי היא.** דאיכא תנא דלא מייתי ליה קרא לעשה אלא ליתן לו מחנה שלישית: **אלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו.** כגון זבין וטמאי מתים. למדנו לשנותו של מצורע שהוא חמור מכולן: **יכול יהו זבין וטמאי מתים משתלחין למחנה אחת ת"ל ולא יטמאו את מחניהם הן מחנה לוה ומחנה לוה.** מדלא כתיב מחנה משמע מחנה לכל אחד ואחד והתם תרתי מחנות כתיבי וישלחו מן המחנה דמשלחום והאי מחוץ למחנה דמצורע ליתן לו מחנה שלישית: **אינו צריך.** האי מחוץ למחנה ליתן לו מחנה שלישית להוציאו דכולהו מהתם נפקי דע"כ כולן ממוריס זה מזה בטומאותיהן דאי כולהו שוו לענין מחנות לכתוב שילוח בקל ואנא ידענא כל שכן דחמור בני שילוח ומדכתביהו כולהו ש"מ שילוחו של זה לא כשילוחו של זה: **זב לא ל"ש.** לקמיה פריך מאי חומריה דזב מטמא מת: **גרסוס עמא ערך.** לשילוח והוא הדין לנוגע בנגילה וכל טומאי מגע וכיון דכתב רבויא לטמאי מגע לא אינטריך למיכתב זב דחמור מטמא ערך שהרי טומאה יוצאה עליו מגופו: זב אינו מטמא ממחנה אונס אם לאה מחמת מאכל ומשתה או חולי או קפילה כדאמר במסכת נדה בפרק בנות כותים (לה.) מבשרו (ויקרא טו) ולא ממחנה אונסו. ומשנינן כי האי גוונא זב טמוי נמי מטמא כגון טומאת טמאי ערך שאינו אלא טומאת ערב: זב

שטומאת שרץ חמור שמטמא אפי' אם נפל עליו השרץ באונס. מה שאין כן בזב שהזב אינו מטמא באונס. דתנן בשבעה דרכים בודקין את הזב וכו' ואם נמצא עליו אונס אינו טמא מאותה הראייה שבאונס.

מסורת הש"ס

ו) לקמן לה: (כתובות נב. כריתות י.), ב) לקמן נב., ג) מיר מה. פוטה כ: (מוספתא דכלים פ"ח ה"ז ע"ש), ד) (זבחים קח.), ה) (מס), ו) (במדבר טו), ז) (במדבר יז), ח) (לקמן פד.), ט) (רש נפא), י) (דברים כב), כ) (ועי' תוס' שבועות ד. ד"ה מרלות נגעים כו' ותם התרה כו כו' הא אמר כו' וקלת ל"ש).

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ: ויקרא יג מו
2. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: שמות יג יט
3. מִזְּכֹר עֵד נְקֻבָה תְּשַׁלְּחוּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחוּם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: במדבר ה ג
4. וַיְצַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לַנָּפֶשׁ: במדבר ה ב

גליון הש"ס

תוס' ר"ת חבתיב נתקו לעשה. אלא ה"ל חבתוב נתקו לעשה כו'. עי' מולין פ' ע"ב תוס' ד"ה הגם לממ"ו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' יאמר טמא מת ואל יאמר זב וכו' כל"ל:

רבינו חננאל

ואתא אביי ואתקיף אהא דרש"ל קיש ואהדר לדרשא דר' יוחנן והכי קאמר, לעולם מקרא קמא ונכתוב רחמנא איש איש כי יהיה טמא ולישתוק לנפש דכתב רחמנא למה לי. וכי תימא טמא נפש הוא דנדחה לפסח שני אבל שאר טמאים לא. **והתניא יכול לא יהו עושין** את השני אלא טמאי נפש ומי שהיה בדרך רחוקה, זבין ומצורעין ובועלי נדות מנין, ת"ל איש איש, ומאחר דכל טמאין עושין פסח שני השתא לנפש דכתב רחמנא למה לי. אלא הכי קאמר רחמנא איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחין לפסח שני אלא עבדי בטומאה. וצבור דעבדי בטומאה בטומאת נפש אבל בשאר טומאות לא. **אמר רב חסדא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור** שנאמר **בדד ישב מחוץ למחנה מושבו** אחר שכתוב ולא ישמאו את מחניהם וקבעו בלא [תעשה] העתיקו לעשה וכתב כו בדד ישב מחוץ למחנה מושבו נתקו לעשה לומר שאינו לוקה. ומורבינן עליה מצורע **שנכנס לפנים ממחיצתו בארבעים**, וכן זבים וטמאי מתים שנכנסו לפנים ממחיצתן בארבעים וטמא מת מותר להכניסו במחנה לויה, שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו, קתני מיהא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ז מהל' קרבן פסח הל' ו ופ"ל מהל' איסו"מ מקדש הל' יב):
ח ב מיי' פ"ג מהלכות איסו"מ מקדש הל' ח
סמג עשין קנד ולאוין רס: ט ג מיי' שם הלכה ד (וסי' מהלכות בית הבחירה הל' טו):
י ד מיי' פ"ג מהל' איסו"מ מקדש הלכה כ:

מוסף רש"י

פסח הבא בטומאה. שטמאתו ריב לגזר בתת ועשו פסח בטומאה (בכורות לג.). **לא יאכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות.** לע"ג דאכלי ליה טמאי מתים (שם) דלי לאשמעינן טומאה בגזר לגבי טומאת מת לאשמעינן, דכתיב אם כי יהיה טמא לנפש וגו' ועלה דרשינן אין נדחה לפסח שני ואין לגזר נדחין אלא לגזר עושין בטומאה (כריתות י.) אבל גבי זיבה אף לגזר נדחין (לקמן צה.). **למחנה לויה.** והוא במנהר מגיע הלויים סביב למשכן, בכית שולמים הר הבית (זבחים נח.). **עמו במחיצתו.** ובמדבר נמי היו ג' מחנות, לפנים מן הקלעים מחנה שכינה, והלוים יתנו סביב למשכן העדות (במדבר א) זה מחנה לויה, והדגלים ג' פרקאות זה מחנה ישראל, ומשה היה לו' וקאמר עמו (סוטה כ:). **מחניהם.** שני מחנות משמע, אחת לכל זב ואחת לכל טמא נפש (זבחים קיג.).

רבינו חננאל (המשך)

בארבעים והיכי פטר ליה רב חסדא. ושניגן הנאי היא ורב חסדא דאמר כר' שמעון. דתניא בדד ישב מחוץ למחנה לבדו ישב שלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו. יכול יהו זבין וטמאי מתים משתלחין מן המחנה אחת ת"ל ולא יטמאו את מחניהם ליתן מחנה לזה ומחנה לזה דברי ר' יהודה. ר"ש אומר אינו צריך הרי הוא אומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, יאמר טמא נפש ואל יאמר זב ואני אומר טמא מת משתלח זב לא כל שכן מה ת"ל זב ליתן לו מחנה שניה, יאמר זב ואל יאמר מצורע ואני אומר זב משתלח מצורע לא כל שכן מה ת"ל מצורע ליתן לו מחנה שלישית כשהוא אומר בדד ישב הכתוב נתקו לעשה. מאי חומריה דזב מטמא מת דקתני ואני אומר טמא מת משתלח זב לא כל שכן מכלל שהוב חמור מטמא מת מאי חומריה, שכן הזב טומאה יוצאה עליו מגופו. אדרבה טמא מת חמור ממנו ששעון הזאה שלישי ושביעי. ודחינן מוכל דכתיב בטמא מת מרבינן טמא שרץ דלא כתיב ביה בהדיה להיות טעון שילוח חוץ למחנה, ומרבינן טמא שרץ שבאה לו הטומאה מבחוץ שדומה לטמא מת, והזב חמור מטומאת שרץ שהזב טומאה יוצאה לו מגופו. **ותוב אקשינן** יש לומר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com